



Katedra Żywienia Człowieka i Metabolomiki

Szczecin, 15.07.2025

Broniewskiego 24, 71-460 Szczecin,

Tel: +48 (91) 441 48 08 ; fax. +48 (91) 441 48 07

Dr hab. n. med. i n. o zdr. Dominika Maciejewska-Markiewicz

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Natalii Małgorzaty Mogilko
pt. „Ocena stanu odżywienia pacjentów chorujących na stwardnienie rozsiane”,
przedkładanej Radzie Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu
Medycznego
pod kierunkiem prof. dr hab. Sylwii Małgorzewicz**

Stwardnienie rozsiane (łac. *sclerosis multiplex*, SM) stanowi przewlekłą, demielinizacyjną chorobę ośrodkowego układu nerwowego, o złożonej etiopatogenezie, której istotnym komponentem są zaburzenia autoimmunologiczne. Choć postęp w diagnostyce oraz leczeniu farmakologicznym SM jest znaczący, choroba ta nadal pozostaje poważnym wyzwaniem klinicznym i społecznym, prowadzącym do istotnego pogorszenia jakości życia chorych. W ostatnich latach coraz większą uwagę środowiska naukowego oraz klinicznego przyciąga rola czynników modyfikowalnych — w tym szczególnie szeroko rozumianego stylu życia — w przebiegu oraz progresji SM. Wśród tych czynników szczególne miejsce zajmuje żywienie, zarówno jako potencjalny element wspierający leczenie, jak i jako możliwy czynnik ryzyka rozwoju oraz zaostrzeń choroby.

Rozprawa doktorska będąca przedmiotem niniejszej recenzji podejmuje niezwykle aktualny i wieloaspektowy problem interakcji pomiędzy stwardnieniem rozsianym a stanem odżywienia pacjentów, ich nawykami żywieniowymi oraz możliwymi interwencjami dietetycznymi. Autorka pracy mierzy się z trudnym, interdyscyplinarnym zagadnieniem, łączącym elementy neurologii, immunologii, dietetyki klinicznej oraz zdrowia publicznego. Analiza tego obszaru wymaga nie tylko solidnej znajomości podstaw patofizjologii SM, ale również umiejętności oceny jakości dowodów naukowych w dziedzinie żywienia, która nierzadko opiera się na danych o ograniczonej mocy statystycznej i wysokiej heterogeniczności metodologicznej.

Na szczególne uznanie zasługuje próba całościowego ujęcia zagadnienia, uwzględniająca zarówno aktualny stan wiedzy naukowej, jak i praktyczne implikacje dla

codziennej opieki nad pacjentem. Praca wpisuje się w rosnący nurt badań translacyjnych, których celem jest nie tylko poznanie mechanizmów biologicznych, ale również przekładanie ich na konkretne rekomendacje kliniczne. Uwzględnienie wyzwań związanych z oceną stanu odżywienia w tej grupie chorych, potencjalnego wpływu składników odżywczych na przebieg choroby oraz barier w implementacji zaleceń żywieniowych sprawia, że rozprawa zyskuje nie tylko wartość naukową, ale i istotne znaczenie praktyczne.

OCENA UKŁADU ROZPRAWY DOKTORSKIEJ I STRONY FORMALNEJ

Rozprawa doktorska mgr. Natalii Mogiłko przygotowana została jako cykl trzech prac, dwóch oryginalnych i jednej przeglądowej, opublikowanych w latach 2020-2025. Podkreślić należy, że prace oryginalne składające się na cykl, zostały opublikowane w renomowanych czasopismach naukowych o wysokich współczynnikach wpływu oraz dużej liczbie punktów MNiSW. Sumaryczna wartość współczynnika IF dla tych prac wynosi 6.8, a liczba punktów MNiSW to 315.

W publikacjach składających się na cykl będący podstawą rozprawy, Doktorantka jest pierwszym autorem, a ponadto zgodnie z zamieszczonymi oświadczeniami, miała Ona wiodący udział w tworzeniu tych publikacji, co świadczy o bardzo dużym zaangażowaniu i samodzielności Autorki.

Układ rozprawy doktorskiej mgr. Natalii Mogiłko jest zgodny z normami przyjętymi dla tego typu opracowań. Zeszyt opracowania przygotowano syntetycznie, systematycznie i przejrzysto. Wynika to z pewnością z właściwie przyjętej koncepcji przygotowania rozprawy. Struktura recenzowanej rozprawy jest prawidłowa, praca składa się z dziesięciu rozdziałów opisanych odpowiednio i wyczerpująco.

OCENA MERYTORYCZNA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

W swojej rozprawie doktorskiej mgr. Natalia Mogiłko poruszyła zagadnienie związane z szeroką analizą żywienia pacjentów z SM. W swoich badaniach doktorantka zauważyła wiele ciekawych i cennych zależności, które w przyszłości mogą mieć charakter aplikacyjny. Bardzo ważnym wnioskiem klinicznym jest fakt, że ryzyko niekorzystnych zmian w stanie odżywienia nie było zależne od BMI, co zwraca uwagę na aspekt związany z prewencją niedożywienia, która powinna obejmować wszystkich pacjentów. Ryzyko wystąpienia niedożywienia zostało odnotowane aż u 85.5% grupy badanej.

Metodologia związana z oceną stanu odżywienia jest zgodna z aktualnymi wytycznymi POLSPEN i została przeprowadzona poprawnie. Materiały i metody w podanych pracach zostały opisane bardzo szczegółowo i przejrzysto, krok po kroku pokazując kolejne etapy badania. Analiza statystyczna została przeprowadzona prawidłowo, z doбором odpowiednich testów statystycznych. Każdy artykuł stanowiący cykl prac rozprawy doktorskiej został opisany bardzo szczegółowo z obszerną dyskusją, gdzie w pracach oryginalnych, doktorantka porównuje swoje obserwacje do wyników innych badaczy. Wnioski są sformułowane prawidłowo i odpowiadają na zadane hipotezy badawcze.

Przy lekturze rozprawy doktorskiej nasunęły mi się też pewne uwagi i pytania:

1. Na jakiej podstawie została oszacowana wielkość grupy badanej i kontrolnej? – Czy były wykonane testy mocy statystycznej?

Niniejsze uwagi, mają charakter marginalny i nie umniejszają zupełnie wartości rozprawy doktorskiej. Recenzowana praca napisana została w sposób wskazujący na dużą wiedzę teoretyczną, ale co najważniejsze z dążeniem do prezentacji wyników o charakterze aplikacyjnym. Umiejętność interpretacji wyników, ich syntetycznego przedstawienia oraz wnikliwa i twórcza dyskusja w prezentowanych pracach są bez zarzutu.

WNIOSEK KOŃCOWY

W podsumowaniu stwierdzam, że przedstawiona mi do recenzji praca doktorska mgr mgr. Natalii Mogiłko „**Ocena stanu odżywienia pacjentów chorujących na stwardnienie rozsiane**”, stanowi oryginalne rozwiązanie istotnego problemu naukowego oraz **spełnia wymogi** art. 186 ustawy z dnia 20.07.2018 - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668 z późniejszymi zmianami). **W związku z powyższym, przedstawiam Radzie Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego wniosek o dopuszczenie mgr Natalii Małgorzaty Mogiłko do dalszych etapów przewodu doktorskiego.**

.....
Dr hab. n. med. i n. o zdr. Dominika Maciejewska-Markiewicz